

UDL Raporlama Kriterleri

UDL Araştırma Komitesi tarafından geliştirilmiştir.

Bu UDL Raporlama Kriterleri, UDL-IRN Araştırma Komitesi Çalışma Grubu tarafından geliştirilmiştir. Komite üyeleri:

1. Kavita Rao, Hawaii Üniversitesi, Doçent**
2. Sean J. Smith, Kansas Üniversitesi, Profesör**
3. Dave Edyburn, Central Florida Üniversitesi, Araştırma Dekan Yardımcısı
4. Christine Grima-Farrell, New South Wales Üniversitesi, Öğretim Görevlisi, Özel Eğitim Hizmetleri Lideri
5. George Van Horn, Bartholomew Konsolide Okullar (* Türkiye sisteminde olmayan bir resmi okul statüsü-Consolidated School Corporation,) Özel Hizmetler Direktörü
6. Shira Yalon-Chamovitz, Ono Akademik Koleji, Öğrenci Dekanı

**Çalışma Grubu eş başkanları

Özet

Öğrenme İçin Evrensel Tasarım (UDL), öğrenme ortamındaki (öğrenmeye engel teşkil eden) bariyerleri azaltmak ve öğrenenlerdeki değişkenlikleri ele almak için pedagojide kullanılan bir çerçevedir. Öğrenme İçin Evrensel Tasarım çerçevesinin eğitim ortamlarına nasıl aktarılıp uygulandığı ve UDL' i oluşturan unsurların raporlanabilmesi için bir dizi kılavuzun kullanılması yararlı olacaktır. UDL-IRN Araştırma Komitesi Çalışma Grubu, bu amaçla kullanılabilir bir UDL Raporlama Kriterleri taslağı hazırlamak için 2017'de yüz yüze ve çevrim içi pek çok kez bir araya gelmiştir. Bu kriterler, UDL uygulaması tasarlayan ve raporlayan araştırmacılar ve uygulayıcılar için kılavuzlar sağlamayı amaçlamaktadır. Bu bültende, UDL-IRN Çalışma Grubu tarafından 2017-2018'de geliştirilen raporlama kriterlerini sunuyoruz.

Çalışmanın Arka Planı

Mart 2017'de, Orlando/ Florida'daki UDL-IRN Yıllık Zirvesi'nin konferans öncesi oturumunda, UDL-IRN Araştırma komitesinden bir Çalışma Grubu, UDL' in işlevselliği ve uygulanması ile ilgili kritik öneme sahip konuları görüşmek üzere toplandı. Bu Çalışma Grubu, bir UDL uygulaması yapıldığını ileri sürebilmek için bir takım kriterler belirlenmesine ihtiyaç duyulduğunu tespit etti. Başka bir ifadeyle, bir eğitim uygulamasında UDL kullanıldığını söyleyebilmek için, UDL'in nasıl uygulandığına ve bu uygulamada UDL'in hangi bileşenlerinin kullanıldığına dair bazı temel

bilgilerin raporlanması yararlı olacaktır.

Bu ihtiyaç, araştırmacılar ve uygulayıcıların UDL'in nasıl kullanıldığına ilişkin daha ayrıntılı raporlama hazırlamaları gerektiğine dair önerilerle örtüşmektedir (Rao, Ok ve Bryant, 2014; Ok, Rao, Bryant ve McDougall, 2016). UDL uygulamasına ilişkin raporlama kriterleri, yalnızca UDL' in nasıl kullanıldığını açıklamayı sağlayan bir kılavuz oluşturmakla kalmayıp, aynı zamanda UDL temelli uygulamaların ve eğitim müdahalelerinin planlama ve tasarımına rehberlik ederek (örneğin, UDL temel unsurlarının planlamalara en baştan dahil edilmesini sağlamak) bu alandaki çalışmalarını daha ileriye taşıyabilir.

Çalışma Grubu, UDL Raporlama Kriterleri için şunları amaç edinmiştir:

- UDL kullanıldığına dair raporlama yaparken planlama, uygulama ve raporlamaya ilişkin kriterleri belirlemek
- UDL araştırma ve geliştirmesine dahil olan çeşitli paydaş gruplarına (örneğin araştırmacılar ve uygulayıcılar) UDL esaslı uygulamaları tasarlarırken ve uygularken UDL' i nasıl uyguladıklarını aktarabilecekleri bir rapor formatını sağlamak

Raporlama Kriterlerinin Geliştirilmesi

UDL Araştırma Komitesi Çalışma Grubu, raporlama kriterlerini tartışmak ve bu kriterlerin neleri içermesi gerektiğini belirlemek için 2017-2018'de çevrim içi olarak bir araya geldi. Sağlık ve eğitim alanlarında çeşitli amaçlar için geliştirilen aşağıdaki raporlama standartları ele alındı. Booth (2006), sağlık teknolojisi değerlendirmeleri ve bu alanda sistematik incelemelerin yürütülmesi için Literatür Araştırmalarının Raporlanması Standartlarını (STARLITE) açıklamıştır. 2009'da geliştirilen, Sistematik İncelemeler ve Meta- Analizler için Tercih Edilen Raporlama Öğeleri (PRISMA) standartları, tüm alanlardaki sistematik incelemelerin ve meta-analizlerin raporlanması için gereken asgari standartları içermektedir. Eğitim alanında ise, çeşitli kalite kriterleri, araştırmaların geliştirilmesine ve raporlanmasına yön vermiştir. [Council for Exceptional Children (CEC), 2014; What Works Clearinghouse (WWC), 2014; Gersten ve diğeri, 2005, Horner ve diğeri, 2005].

UDL Araştırma Komitesi Çalışma Grubu, UDL Raporlama Kriterlerinin şu şekilde olması gerektiği

konusunda fikir birliğine varmıştır:

- a) UDL uygulamasının temel unsurları tanımlanmalı (örneğin, planlama veya tasarım aşamasında UDL' in nasıl dikkate alındığı, hangi kılavuzların, kontrol noktalarının/ göz önünde bulundurulmuş UDL unsurlarının uygulandığı vb).
- b) UDL tabanlı bir uygulamanın temel unsurlarını tanımlamak için bir kılavuz sağlamalı- fakat bu UDL' in nasıl kullanılacağını dikte etme veya standartlaştırma amaçlı kullanılmamalı.
- c) UDL ile alakalı uygulanan temel unsurların açık bir şekilde raporda yer almasını sağlamalı.

UDL-IRN Çalışma Grubu, Raporlama Kriterlerinin “kalite göstergeleri” olmadığı ve UDL’in kullanılma biçimini veya bir araştırmanın kalite düzeyini değerlendirmek için kullanılmaması gerektiği konusunda fikir birliğine de vardı.

Bu makalede, UDL-IRN Araştırma Komitesi Çalışma Ekibi tarafından oluşturulan Raporlama Kriterleri sunulmaktadır. Bu kriterler, UDL araştırmacıları ve uygulayıcıları tarafından kullanılmak ve test edilmek üzere hazırlanan ilk taslaktır.

Kriterler belirlenirken esas kabul edilen üç temel prensip:

1. Basitlik:

Kriterlerin kullanışlı olmasını sağlamak için, her bölümde 2-3 kriter olacak şekilde üç ana kategori ile sınırlandırılmıştır.

2. Gereklilik:

Raporlama Kriterleri, bir UDL uygulaması yapıldığına dair rapor oluşturulurken mevcut olabilecek/olması gereken temel öğelere odaklanır. Kriterler, UDL'in temel unsurlarının (engelleri azaltma, proaktif bir şekilde tasarım ve planlama yapma, kılavuz/kontrol noktası/ dikkate alınması gereken UDL unsurlarını uygulama) mevcut olup olmadığını belirtebilmeyi mümkün kılacak şekilde ifade edilmiştir. Raporlama kriterlerinin bu temel unsurlar etrafında geliştirilmesi, kriterlerin kısıtlayıcı veya bir çeşit reçete sunar gibi olmamasını temin eder ve araştırmacıların ve uygulayıcıların UDL çerçevesini kendi eğitim uygulamalarında ve öğrenmeyi destekleyici/takviye edici UDL çalışmalarında kendi şartlarına özel, çeşitli ve esnek şekillerde uygulamalarına olanak tanır .

3. Kesin Yargılara Yer Vermeme:

Kriterler, raporlanan temel unsurların bir kesitini yansıtmayı mümkün kılmak için Evet/Hayır (bir unsurun mevcut olup olmadığı) olarak işaretlenir.

Bu kriterleri çalışmalarını değerlendirmek için kullanan kişiler, yapılan UDL uygulamasının kalitesi veya kullanımıyla ilgili daha farklı unsurlara da odaklanabilirler (örneğin, uygulamaların öğrenci merkezli olup olmadığı, UDL'in kapsayıcı ortamlar oluşturmada nasıl kullanıldığı, UDL'in engelli öğrenciler için nasıl kullanıldığı, öğrenmede ustalaşma hedefinin nasıl ele alındığı vb). Bu değerlendirmeler, UDL unsurlarının temel seviyede raporlanmasının ötesine geçen bilgiler sağlayabilir. Gözlemciler, temel unsurların yer alıp almadığını değerlendirirken dikkatlerini çeken diğer unsurları not almak için *Notlar* sütununu kullanabilirler.

UDL RAPORLAMA KRİTERLERİ

1. Öğrenen Değişkenliği ve Öğrenme Ortamı/Çevre

UDL öğrenen değişkenliğine hitap etmek ve öğrenme ortamlarını her öğreneni destekleyecek şekilde tasarlamak için kılavuzlar sağlar. Aşağıdaki kriterler UDL kullanımı ile ilgili olarak öğrenenler ve öğrenme ortamları hakkındaki aktarılabilecek bilgilerle ilgilidir.

Alan ve Kriterler	E (Evet)/ H (Hayır)	Notlar
<p>a) Katılımcılara Dair Bilgiler</p> <p>Öğrenen değişkenliğine dair şunlara değininiz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Öğrenenlerin tanıtılması ve genel olarak değişkenliği oluşturan faktörlerin açıklanması <p>Öğrenenlerin belirli karakteristik özelliklerine dair bilgiler (örneğin engelli öğrencilerin okuma-yazma seviye ve beceri durumları, yeni bir dil öğrenme sürecinde olmaları, özelleştirilmiş eğitim programı uygulanıp uygulanmadığı ve hedefleri, engellilik durumu ile ilgili bilgiler vb.)</p>		
<p>b) Öğrenme Ortamı ve Çevresi</p> <p>UDL uygulamasının veya öğrenmeyi destekleyici/takviye edici UDL çalışmalarının yapıldığı öğrenme ortamının nasıl olduğunu tasvir ediniz (kapsayıcı bir sınıf ortamının olup olmadığı, kaçınıcı sınıf, okul türü/kademesi veya üniversite ise bunun belirtilmesi gibi).</p>		

2. Proaktif ve Amacı Belirlenmiş Planlama ve Tasarım Yapma

Proaktif ve amacı belirlenmiş müfredatlar ve eğitim ve öğretim ortamları tasarlamak, UDL'in önemli bir özelliğidir. Aşağıdaki kriterler UDL'in planlama-tasarlama aşaması ile ilgili bilgilerin aktarıldığı bölümdür.

Alan ve Kriterler	E (Evet)/ H (Hayır)	Notlar
<p>a) Bariyerleri Belirleme ve/veya Erişimi Artırma</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uygulamanın veya destekleyici/takviye edici UDL çalışmalarının somut olarak kaldırmayı veya azaltmayı amaçladığı zorluklar veya engelleri belirtiniz. • UDL ile ele alınan erişim problemlerini açıklayınız. <p>Burada söz konusu olan engel veya problemler, çevresel ve eğitim ortamı ile ilgili, müfredat kaynaklı ve/veya öğretim ile ilgili olabilir.</p> <p>**Raporu yazanlar, illa ki "bariyer" veya "erişim" kelimelerini kullanmak zorunda değildir. İhtiyaçları, karşılaşılan zorlukları veya problemleri ifade eden farklı terminolojiler de bu kriterleri karşılamak için kullanılabilir.</p>		
<p>b) Değişkenliği gündeme alan tasarım-planlamalar yapma</p> <p>Değişkenliği ele almak üzere kullanılan UDL unsurlarını açıklayınız. Bu açıklamalar, esneklik, seçenek sunma ve/veya katılım/ilgi</p>		

sağlamaya yönelik yapılanların, UDL uygulamasında veya öğrenmeyi destekleyici/takviye edici UDL çalışmalarında nasıl ele alınacağına dair notlar içerebilir.		
<p>c) UDL kılavuz (9 adet) ve kontrol noktası/dikkate alınacak unsurların (31 adet) uygulanması</p> <p>UDL'in 9 kılavuzundan ve 31 UDL kontrol noktasından/ dikkate alınacak unsurdan hangilerinin yapılan uygulamada kullanıldığına dair detaylar veriniz. Bunlar, UDL kılavuzlarının ve kontrol noktası/dikkate alınması gereken UDL unsurlarının amaçlara, ölçme ve değerlendirmeye, yöntem ve/veya materyallere nasıl aktarıldığı ve uygulandığı hakkında detaylı açıklamalar içerebilir.</p>		

3. Uygulama ve Sonuçları

UDL esaslı uygulamanın nasıl yapıldığı ve UDL ile ilgili hangi sonuçların elde edildiğine dair bilgilerin aktarıldığı bölümdür.

Alan ve Kriterler	E (Evet)/ H (Hayır)	Notlar
<p>a) Yapılan eğitim uygulamasının anlatılması Bu bölümde UDL esaslı uygulamanın nasıl uygulandığını/ gerçekleştirildiğini açıklayınız. Uygulamanın özellikle UDL unsurları uygulanarak yapılan kısımlarını öne çıkarın. (Bu hususlar, 2c bölümünde tarif edilenlerle uyumlu olmalıdır)</p>		
<p>b) UDL'e dair çıktılar ve elde edilen sonuçlar Uygulamanın genel çıktılarını tasvir etmenin yanısıra, bu bölümde öğrenenlerin tümüne veya bir kısmına bakan yönleriyle uygulamada kullanılan UDL unsurlarının çıktılarıyla olan ilişkisini açıklayınız. (1b) (belirlenen amaca ve araştırma sorusuna uygun şekilde ve UDL çerçevesinin sürece</p>		

dahil edilmesiyle ilgili olacak şekilde)		
c) Çıkarımlar ve Öneriler Yapılan uygulamanın/ öğrenmeyi destekleyici/takviye edici UDL çalışmalarının UDL ile alakalı yönlerine dair elde edilen sonuç ve bulgulara dayanarak yapılan çıkarımlar ve önerileri anlatınız.		

Çeviri : Elif Buber

Akademik Dil Anlaşılabilirlik ve Dil Bilgisi Editörü : Dr. Ezgi Aydemir Altaş

Önerilen Referans Formatı:

Rao, K., Smith, SJ, Edyburn, D., Grima-Farrell, C., Van Horn, G., Yalom-Chamowitz, S. (2018). UDL Raporlama Kriterleri. UDL-IRN Araştırma Komitesi Çalışma Grubu tarafından geliştirilmiştir.

<https://udl-irn.org/udl-reporting-criteria/>

Bu eser, Creative Commons Atıf- Paylaşım 4.0 Uluslararası Lisansı kapsamında lisanslıdır.